

Nguồn gốc, tên gọi, ý nghĩa của 24 tiết khí trong năm.

Khi xem lịch thường bạn sẽ thấy cụm từ "tiết khí". Tuy nhiên, không phải ai cũng biết tên gọi, ý nghĩa và khoảng thời gian tương ứng với tiết khí đó trong năm. Dưới đây, bài viết này sẽ giúp bạn hiểu rõ hơn về nguồn gốc, tên gọi và ý nghĩa của 24 tiết khí trong năm. Hãy cùng theo dõi nhé!

1. Tiết khí là gì

Tiết khí chính là 24 điểm đặc biệt trên quỹ đạo của Trái Đất xung quanh Mặt Trời, mỗi điểm cách nhau 15°. Khi xem lịch tiết khí, ta chia chia mặt phẳng không gian thành 360°, những ngày Mặt Trời ở các vị trí tọa độ nhất định sẽ được gọi là tiết khí.

Phân loại 24 tiết khí trong năm:

- Biểu thị sự nóng lạnh thay đổi cho nhau có 8 tiết khí: Lập xuân, Xuân Phân; Lập Hạ, Hạ chí; Lập thu, Thu Phân; Lập Đông, Đông Chí.
- Biểu thị cho nhiệt độ thay đổi có 5 tiết khí: Tiểu Thử, Đại Thử, Xử Thử, Tiểu Hàn, Đại Hàn.
- Biểu thị cho sự liên quan đến mưa, nước có 7 tiết khí: Vũ Thủy, Cốc Vũ, Bạch Lộ, Hàn Lộ, Sương Giáng, Tiểu Tuyết, Đại Tuyết.

- Biểu thị cho sự vật, hiện tượng có 4 tiết khí: Kinh Trập, Thanh Minh, Tiểu Mãn, Mang Chủng.

>> **Xem thêm:** [Lịch vạn niên](#) để tìm hiểu thêm về các ngày tốt xấu trong năm

2. Tên gọi, ý nghĩa của 24 tiết khí trong năm

Tiết khí mùa xuân

- Tiết lập xuân: Đây là thời điểm được ‘mong chờ’ nhất trong năm bởi khi mùa xuân đến cũng là lúc một năm mới bắt đầu, cây cối sinh sôi nảy nở, vạn vật sẽ bước vào một chu kì tuần hoàn mới cho sự sống của mình.
- Tiết Vũ thủy: Có lẽ đây là khoảng thời gian ‘u ám’ nhất trong năm với những trận mưa liên tiếp, tiết trời ẩm ướt, thường không có nắng. Kéo theo đó là hiện tượng nồm nhà rất khó chịu.
- Tiết Kinh trập: Ngày bắt đầu tiết Kinh trập thường diễn ra vào khoảng ngày 5 hay 6 tháng 3 dương lịch và kết thúc vào khoảng ngày 20 hay 21 tháng 3 , khi Mặt Trời ở xích kinh 345 độ.
- Tiết Xuân phân: Đây là thời điểm giữa mùa xuân. Theo khoa học phương Tây xuân phân là thời điểm bắt đầu mùa xuân tại Bắc bán cầu, Mặt Trời xuất hiện trên "thiên xích đạo" (Mặt Trời ở gần xích đạo nhất) và đi lên hướng Bắc.
- Tiết Thanh minh: Theo cách tính của lịch âm, tiết thanh minh thường sẽ rơi vào khoảng thời gian từ ngày 4 hoặc 5 của tháng 4 (sau khi kết thúc tiết xuân phân) và kết thúc vào khoảng ngày 20 hoặc 21 tháng 4 theo dương lịch hàng năm. Mặt trời khi đó ở vị trí 15 độ.
- Tiết Cốc vũ: Tiết Cốc Vũ được mở đầu bằng những cơn mưa đầu mùa, với những trận mưa như trút nước. Đây cũng chính là báo hiệu cho thấy thời tiết đang chuyển dần sang mùa hạ.

Tiết khí mùa hạ

- Tiết lập hạ: Tiết Lập hạ được dự đoán có thể rơi vào ngày 6/5 hoặc 7/5 dương lịch khi mặt trời ở vị trí 45 độ. Cũng giống như tiết lập xuân, đây là thời điểm bắt đầu ‘chớm’ hạ, nhiệt độ có sự thay đổi, nóng dần lên và thường xuyên xảy ra mưa lớn, sấm chớp.

- **Tiết Tiểu mãn:** Theo quy ước, tiết tiểu mãn là khoảng thời gian bắt đầu từ khoảng ngày 21 hay 22 tháng 5 khi kết thúc tiết lập hạ. Mặt trời khi ấy ở vị trí 60 độ.
- **Tiết Mang chủng:** Đây là tiết khí thứ 9 trong 24 tiết khí, là dấu hiệu cho thấy mùa ngũ cốc, hoa màu đã tới. Ngoài ra, mưa lớn kèm theo sấm sét thường xảy ra bất chợt. Ý nghĩa của tiết khí này, đối với vùng Trung Hoa cổ đại, là Ngũ cốc trở bông.
- **Tiết Hạ chí:** Tiết Hạ chí có thể rơi vào ngày 21/6 hoặc 22/6 dương lịch hàng năm. Mặt trời ở vị trí 90 độ. Thời điểm này đã vào giữa mùa hạ, thường rơi vào giữa năm. Tiết trời rất nắng nóng, khó chịu và oi bức.
- **Tiết Tiểu thử:** Sau tiết Hạ chí là tiết Tiểu thử, thời tiết khá nắng nóng nhưng chưa đạt đến đỉnh điểm. Theo quy ước, tiết Tiểu thử xảy ra khi mặt trời ở mốc 105 độ, rơi vào ngày mùng 7 hoặc mùng 8 tháng 7 dương lịch.
- **Tiết Đại thử:** Ngày 22/7 hoặc 23/7 dương lịch hàng năm là ngày diễn ra tiết Đại thử, mặt trời khi ấy ở vị trí 120 độ. Khác với tiết Tiểu thử, tiết Đại thử nắng nóng rất gay gắt, gây nên cảm giác bức bối khó chịu, kèm theo đó là những cơn bão và áp thấp nhiệt đới.

Tiết khí mùa thu

- **Tiết Lập thu:** Mùa thu là mùa có tiết trời dễ chịu nhất trong năm. Đặc biệt là tiết Lập thu trời dịu mát, càng tối dần cảm giác hơi se lạnh.
- **Tiết Xử thử:** Tiết Xử thử có thể rơi vào ngày 23/8 hoặc 24/8 dương lịch hàng năm. Mặt trời ở vị trí 150 độ. Đây là tiết mưa ngâu, khí hậu bắt đầu hạ nhiệt thay vào đó là những cơn mưa.
- **Tiết Bạch lộ:** Thời điểm này ánh nắng mặt trời dường như nhạt hẳn, nắng nóng không còn nữa. Thêm vào đó thường có sương vào ban đêm và tiết trời hơi se lạnh.
- **Tiết Thu phân:** Khoảng thời gian này đã vào giữa mùa thu nên gần như không còn nắng nóng nữa. Đây cũng là mùa rụng lá tạo nên một khung cảnh rất nên thơ và lãng mạn.

- Tiết Hàn lộ: Thường bắt đầu vào khoảng ngày 8 hay 9 tháng 10 dương lịch, khi Mặt Trời ở xích kinh 195 độ.
- Tiết sương giáng: Đúng với tên gọi ‘sương giáng’, tiết khí này gây nên hiện tượng sương mù phủ kín đặc biệt vào sáng sớm và chiều tối. Ngoài ra còn có thể gây nên hiện tượng sương muối ảnh hưởng xấu đến canh tác nông nghiệp.

Tiết khí mùa đông

- Tiết Lập đông: Thời tiết bắt đầu bước vào giai đoạn lạnh do các đợt gió mùa đầu mùa từ phía Bắc tràn về, nhiệt độ dần xuống thấp do vậy gây nên hiện tượng ngày dài đêm ngắn, trời sáng muộn và tối sớm.
- Tiết Tiểu tuyết: Tiết Tiểu tuyết thường bắt đầu vào ngày 22/11 hoặc 23/11 dương lịch, mặt trời ở vị trí 240 độ. Đây là thời điểm bắt đầu xuất hiện những đợt tuyết rơi nhẹ.
- Tiết Đại tuyết: Thời điểm này những trận tuyết lớn bắt đầu xuất hiện, các nước phương Bắc gần như phủ đầy trong tuyết trắng. Những đợt khí lạnh liên tiếp đổ về với cường độ mạnh và ngày càng khắc nghiệt. Do đó dẫn đến hiện tượng tuyết rơi.
- Tiết Đông chí: Tiết Đông chí thường bắt đầu từ ngày 21/12 hoặc 22/12 dương lịch hàng năm. Vì là giữa mùa đông nên ban đêm rất dài, hoàng hôn đến sớm và bình minh rất muộn.
- Tiết Tiểu hàn: Khoảng thời gian này dù lạnh nhưng vẫn ở mức dễ chịu, không quá khắc nghiệt, thường bắt đầu vào ngày 5/1 hoặc 6/1 dương lịch và kết thúc ngày 20 hay 21 tháng 1. Mặt trời ở ngưỡng 285 độ.
- Tiết Đại hàn: Đây là khoảng thời gian khắc nghiệt nhất trong 24 tiết khí. Trời trở rét cực độ, thỉnh thoảng còn có mưa. Do vậy cần chú ý che chắn cũng như đảm bảo an toàn cho vật nuôi, đặc biệt là trâu, bò, lợn, gà....

Bạn có quan tâm đến những chủ đề về tử vi 12 con giáp, 12 cung hoàng đạo. Mời bạn tham khảo ngay các bài viết của [Tuviso](#) nhé.

